

[Leth Mouritzen.]

for, om de foretagne Beregninger i Udvalgets Betænkning ikke hviler paa et lidt for optimistisk Grundlag. Anskaffelsessummen 25 000 Kr. kan sikkert ikke holde, al den Stund de foretagne Beregninger, hvortil der henvises i Udvalgets Skrivelse, ligger væsentlig højere, omkring 31 000 Kr. I hvert Fald maa Huse til 25 000 Kr.s Anskaffelsessum formodentlig blive saa beskedne, hvad Størrelse, Type og Udstyr angaar, at det vil være betænkeligt at producere dem. I denne Forbindelse ønsker jeg derfor at fremhæve, at de Beregninger over saavel Økonomi som Materialeforbrug og Forbrug af Arbejdskraft, som har været foretaget af Byggeriets Beregningsinstitut, uanset deres eventuelle Ufuldkomnethed, burde fremlægges som det foreløbig eneste egnede Grundlag for Bedømmelse af Lovforslaget. Min Tvivl angaar i særlig Grad den foreslaaede Rente paa $2\frac{1}{4}$ pCt. Jeg kunde derfor ønske en Tilføjelse til § 8, der yderligere gjorde det muligt for Ministeren at søge Renten ændret, hvis Finansieringsforholdene i øvrigt taler derfor, saafremt man da ikke mener, at Adgang dertil indeholdes i den af Ministeriet indsatte Bestemmelse.

En Lov som den her foreslaaede burde have været gennemført i normale Tider alene med det Formaal at fremme Udviklingen inden for Bygningsindustrien og bane Vej for de tekniske Fremskridt. Den Hemning, som Finansieringen gennem Kreditinstitutionerne har bevirket, er en meget væsentlig Aarsag til Konservatismen i Byggeriet. Laaneinstitutionernes Tilbageholdenhed har faktisk forhindret nye Materialer og Konstruktioner i at blive gennemprøvet og bevise deres Levedygtighed. Der er nu gennem dette Lovforslag aabnet Mulighed for en naturlig Udvikling af nye Byggeformer under behørig Kontrol. Jeg vil gerne understrege, at det efter min Mening er Lovforslagets primære Hensigt, idet jeg betragter det som et Led i den Byggeforskning, som nu endelig skal blive til en Realitet. Men Forslagets sekundære Formaal er ikke mindre vigtigt, og det er i allerhøjeste Grad aktuelt. Rigtigt anvendt og administreret med Forstaaelse af Landets Materialesituation indebærer Forslaget Muligheder for at medvirke til en hensigtsmæssig Fordeling af de knappe Materialebeholdninger, saa de egentlige Byggematerialer, Mursten, Træ og Jern, i højere Grad frigøres til Fordel for Etagebyggeriet i Storbyerne. Det afhænger blot af Lovens Administration, om dette opnaas.

Da et Byggeri af de saakaldte Element-

geri eller et lavt Byggeri og derfor især egner sig for Landkommuner og mindre Købstæder, bør Laanene fortrinsvis gives saadanne Kommuner. Det er i hvert Fald uhenigtsmæssigt efter min Mening af f. Eks. Københavns Kommune at planlægge et større Elementhusbyggeri paa nogle trafikalt set daarlige beliggende Grunde i Brøndbyerne og ofre Rørledninger, Kloakering og Installationsmateriel i større Mængde paa disse Huse, end en høj Bebyggelse kræver, for derefter, naar Murstenene efterhaanden frigøres, at mangle dette Installationsmateriel til det normale Byggeri og maaske se Arbejdet paa Etagehusene i Hovedstaden gaa i Staa som Følge af Mangelen paa de øvrige Byggematerialer. Overhovedet vil det være uklogt at animere til et større Byggeri af lave Typer, end det ud fra Befolkningens Behov og Bysamfundenes Størrelse maa anses for naturligt. Dersom man ikke med stor Forsigtighed følger en bevidst Linie i Fordelingen af Materialer mellem højt og lavt Byggeri ved Hjælp af denne Lov, vil den vise sig at have en højest uheldig Virkning paa Afhjælpningen af Bolignøden. Den kan komme til at hemme i Stedet for at fremme et rationelt Byggeri.

Det er nødvendigt at ofre megen Opmærksomhed paa det paatænkte Byggeris Kvalitet. Der er allerede fremkommet en Del Materialer, og der vil antagelig paa Grund af Loven vise sig flere, som med Hensyn til Holdbarhed og Anvendelighed bliver en Skuffelse. Nogle Byggemetoder med de mest prangende Navne, der har været forevist for Udvalget, kan uden Overdrivelse karakteriseres som naive Amatørforsøg, som kun vil bringe Ubehageligheder for den eventuelle Ejer eller Beboer. Andre maa ganske afgjort kasseres som uønskede paa Grund af et uforholdsmæssigt stort Forbrug af netop de Materialer, der er størst Mangel paa. Selv over for et Materiale som Træbeton bør der udvises Skepsis, idet det er uanvendeligt til Ydermure, medmindre det er forsynet med et særlig godt udført Pudslag eller et Dække af Beskyttelsesplader af en eller anden regnbestandig Kvalitet. Over for dette har Indenrigsministeriet et stort Ansvar. Loven skulde ikke gerne resultere i et Byggeri af saa ringe Kvalitet, at de store Midler, der stilles til Raadighed, rent ud sagt bliver smidt i Vasken. Derfor bør Kontrollen ikke alene være effektiv, men ogsaa omfatte Byggematerialernes Fremstilling og de paagældende Huses Opførelse, ligesom det antagelig vil blive nødvendigt at iagttage en vis Forsigtighed over for nyopdukkede Entreprenørfirmaer. Det kan blive til stor Ulykke for den jævne Mand